

Bakaruhában

fekete-fehér magyar játékfilm, 92 perc, 1957.

Sándor (Darvas Iván) szépreményű, bohém újságíró az első világháború éveiben, aki minden szabadidejét kávéházakban és mulatókban tölti. Ha eljön a hétvége, felölti a katonai egyenruhát, de nem a frontra indul, hanem hódítani. Így ismerkedik meg Bodrogiék bájos cseléd lányával, Vilmával (Bara Margit), akivel ettől kezdve együtt töltik a vasárnapokat. A játéknak induló viszony hamarosan komolyra fordul, és a két ember szenvedélyesen egymásba szeret. Sándor mindvégig elhallgatja valódi kilétét, és egyszerű bakának adja ki magát, mert úgy gondolja, hogy kapcsolatuk a nagy társadalmi különbség miatt nem teljesezhet ki. A titkolózás azonban nem tart örökké, hiszen a férfi a Bodrogi család barátjaként és Pirike kisasszony (Korompai Vali) korábbi udvarlójaként előbb-utóbb lelepleződik.

Alkotók:

Fehér Imre (rendező)
Hunyady Sándor (író)
Hubay Miklós (forgatókönyvíró)
Badal János (operatőr)
Polgár Tibor (zene)
Morell Mihály (vágó)
Óvári Lajos (gyártásvezető)

Szereplők:

Darvas Iván – Sándor
Bara Margit – Vilma
Pécsi Sándor – Bodrogi
Lázár Mária – Bodroginé
Korompai Vali – Bodrogi Pirike
Márkus László – újságíró
Szirtes Ádám – Jakab János
Csikós Rózsi – szubrett
Balázs Samu – őrnagy
Barsi Béla – Kontra
Kozák László – Pali

12 éven aluliaknak nem ajánlott.

Életrajzok

Hunyady Sándor

(Kolozsvár, 1890. augusztus 15. – Budapest, 1942. október 12.)
regény- és drámaíró

Hunyady Margit erdélyi színésznő és Bródy Sándor író gyermekeként látta meg a napvilágot Kolozsvárott. Élete első éveit édesanyjával, a kolozsvári teátrum, majd később a Vígszínház ünnepelt színésznőjével, valamint nagyszülei ódon nemesi otthonában töltötte. Édesanyja halálát követően a nagyszülők megkönnyebbülten fogadták, hogy egy napon eljött érte az édesapja, hogy Budapestre vigye, a híres író végre ténylegesen is felvállalta „törvénytelen” gyermekét.

A színházi és a dzsentri élet után a fiúcska otthonosan illeszkedett be a pesti kávéházak, író társaságok művelt légkörébe. Bródy sajátosan nevelte gyermekeit: kocs mákba, lóversenyekre vitte őket, és ruhatárakban helyezte el fiait, míg ő nyugodtan kártyáztatott barátaival az Otthon körben. Sándor középiskolai tanulmányait Budapesten végezte, majd újságírónak állt, mely hivatás édesapja környezetében természetes foglalkozásnak és életformának számított. Első zsenyéit a Pesti Napló és a Pesti Tükör közölte. Nyolc sikereken gazdag évet töltött Erdélyben, majd visszatért Budapestre. A Royal Szálló harmadik emeletén lakott a húszas évek végétől, ekkor kezdődött el igazi karrierje. 1929-ben a Júliusi éjszaka vígszínházi bemutatójával lépett be az irodalomba, s ettől kezdve a sikeres és népszerű szerzők közé tartozott. 1930-ban a Diadalmas katona című elbeszéléskötetével és a Feketeszarú cseresznye című színjátékával hívta fel magára a figyelmet. Eközben az Est lapokhoz szerződött, ahol csaknem öt éven keresztül írta a t. Ház cikksorozatát. A napi nyolc-tíz órás munka mellett folyamatosan írta regényeit, színdarabjait. Kiemelkedik a sorból önéletrajzi regénye, a Családi album (1934), amelyben szüleiről, Krúdy Gyuláról, a korabeli Kolozsvárról és Budapestről festett pontos képet.

Több művéből film is készült (Lovagias ügy, 1937, Bors István, 1939, Bakaruhában, 1962, A vöröslámpás ház, 1978 - Egy erkölcsös éjszaka címmel). Számos novellája a világirodalom klasszikusa lehetne. Riportjai és publicisztikai, valamint művészeti kritikái az Est, a Pesti Napló, illetőleg a Magyarország hasábjain jelentek meg. Mindeközben folytatta önéletrajzi életmódját: számos nő megfordult körülötte, akik közül nem talált rá az igazira. Bohém és kicsapongó életmódja miatt sokszor volt szanatóriumban és kórházban. Nem vetette meg az italt és a cigarettát sem. A második világháború kezdetén 1940-ben Amerikába kapott meghívást, utazását naplójában örökítette meg. Hazatérése után is sokat betegeskedett, de még a halálos ágyán is megírta éppen akkor esedékes cikkét. 1942. október 10-én halt meg.

Életműve az első világháború előtti évektől a második világháború kitöréséig tartó időszakot öleli fel, elbeszéléseiben egy elsüllyedt világ tárul fel az olvasó előtt. Sok írását olasz, angol, bolgár, francia, német és szlovák nyelvre is lefordították, műveit manapság egyre többen olvassák.

Fehér Imre

(Arad, 1926. augusztus 5. - Budapest, 1975. október 10.)
filmrendező, egyetemi tanár

Egyetemi tanulmányait a kolozsvári egyetem Bölcsészettudományi Karán végezte el. 1946–1950 között végzett a Színház- és Filmművészeti Főiskola hallgatójaként. 1948–1950 között a Balázs Béla Stúdió vágója volt. 1949–1967 között sok film forgatókönyvírója, dramaturgja, segédrendezője és rendezője volt. 1950–1953 között a Színház- és Filmművészeti Főiskola oktatója volt. 1961-től a Budapest Stúdióban és a Mafilmnél dolgozott. 1967–1975 között a Pannónia Filmstúdió szinkronrendezője volt. 1957-ben készült el a Bakaruhában című film, (1956-ban forgatták) amely bekerült a Budapesti

tizenkettő közé. Hunyady Sándornak ezt az 1910-es években játszódó kegyetlen idilljét Hubay Miklós forgatókönyve alapján megkapó módon dolgozta fel és fejlesztette tovább. Ez a mű a magyar filmgyártás egy hanyatló szakaszában méltán aratott egyhangú hazai és nemzetközi sikert. Stílusát finom ízlés, tartózkodó, szűkszavú formai megoldások jellemezték. Hangsúlyban, atmoszférájában, alakjaiban plasztikusan idézte fel a hazug illúziók elsüllyedt világát.

Hubay Miklós

(Nagyvárad, 1918. április 3. – Budapest, 2011. május 7.)

Kossuth-díjas drámaíró, műfordító,
a Digitális Irodalmi Akadémia alapító tagja

Középiskoláit Debrecenben és Gyulán, bölcsész tanulmányait a budapesti Magyar Királyi Pázmány Péter Tudományegyetemen végezte 1936–1940 között. 1942-től Genfben ösztöndíjas. Első darabja már a Magyar Nemzeti Színház programján szerepelt. Állásfoglaló tanulmánykötete: Nemzeti színjátszás – drámai magyarság. Színpadi bemutatója 1942-ben volt a Nemzeti Színház Kamaraszínházában. Budapesten szerkesztőségi titkára lett két idegen nyelvű szemlének, amely genfi ösztöndíjhoz segítette, ahol aztán 1946-ban a Magyar Tájékoztató Könyvtár kinevezett igazgatója lett. Ekkor francia anyanyelvű íróbarátaival magyar költők (főleg József Attila) fordításait kezdeményezte, továbbá a következő években Hubay segítségével sok magyar író, képzőművész és muzikus kapott genfi ösztöndíjat. Hazatérése után 1949–1957 között a budapesti Színház- és Filmművészeti Főiskolán tanított, s 1955–1957-ben a Nemzeti Színház dramaturgjaként dolgozott, mindkét állásából egy napon bocsátották el. Évekig főként filmgyári forgatókönyveket írt és fordított (pl. Félicien Marceau, Arthur Miller, Jean-Paul Sartre, Molière darabjait). Petrovics Emil felkérésére született zenei alapszöveg a C'est la guerre. Az első magyar musicalt Vas Istvánnal és Ránki Györggyel alkotta meg Szinetár Miklós zenés színháza számára: Egy szerelem három éjszakája. Ezután született bravúros egyfelvonásos sorozata, az 1968-ban Márkus Lászlóval bemutatott Nero játszik, amely népszerűvé vált Olaszország nagyvárosaiban, fesztiváljain és franciaországi előadásokon is.

A hosszan tartó hazai állástalanság után Hubay Miklós pályafutása 1974–1988 között Firenzéhez kötődik, ahol a magyar irodalmat rendkívül népszerűvé tette az egyetemen. Később jelentős funkciót vállalt idehaza is, 1981-től, öt éven át a Magyar Írószövetség elnökeként. Kezdeményezésére ünnepeljük a Magyar Dráma Napját. Emellett tovább alkotott: A zsenik iskolája tartalma: „27 rövid dráma” egyedülállóan mutatja Hubay rendkívüli hajlamát a fordulatos egyfelvonásosok írására. Hubay a firenzei évek után ismét kapott közéleti szerepet Magyarországon: 1987–1996 között a Színház- és Filmművészeti Főiskola tanára, 1991-től tíz évig a Magyar PEN Club ügyvezetője, majd elnöke, ekkor többek közt nemzetközileg elismerteti az önálló magyar PEN Centrumot Romániában. 1997–98-ban a debreceni Csokonai Színházban szerepelt műsoron a Hova lett a Rózsa Lelke? című világtörténelmi tragédiája. 2004-től megindult drámái összkiadása, az Elektra Kiadóház gondozásában.

Badal János (*Jean Badal*)

(Budapest, 1927. március 7. – Magyarország, 2015. október 9.)

operatőr, színész

Magyar-történelem-művészettörténet szakot hallgatott a Pázmány Péter Tudományegyetemen, nagy hatással volt rá tanára, a Giottót és Fra Angelicót elemző Gerevich Tibor. Az alapvizsga letétele után iratkozott be a Színház- és Filmművészeti Főiskolára, párhuzamosan végezte a kettőt. 1949-ben tanári diplomát szerzett, 1951-ben befejezte a főiskolát, ahol már korábban is, 1949–1956 között tanársegéd volt. 1956-ban Bán Frigyessel és Szóts Istvánnal a filmgyár forradalmi bizottságának vezetőjeként ő fogta össze a forradalmat fényképező operatőr csapatot. 1956-ban kitették a filmgyárból, 1957-ben elhagyta az országot, Párizsban telepedett le. Tanult a Sorbonne

filmtanszakán, Belgiumban balesetvédelmi filmeket forgatott, dolgozott a párizsi Foxnak, a francia híradónak.

Már itthon is a színesfilm-fényképezés mestere volt. Rövidfilmek után, 1953-ban készítette el első önálló játékfilmjét, a *Rákóczi hadnagyát*. Már a tartózkodó, szűkszavú, atmoszferikus Fehér Imre-film, a később nemzetközi sikert arató *Bakaruhában* forgatásakor kitalálta azt, amiért Jacques Tati később a *Playtime*-ra szerződtette: a fények játékát; (a természetes fények kedvéért a szabadban épített fel egy külső helyszínt).

Vagy 100 film operatőre volt, dolgozott francia, kanadai, amerikai, angol, svéd rendezőkkel, André Cayattel, Marcel Carnéval, Fred Zinnemannnal, Nelly Kaplannal, Jules Dassinnel, Clive Donnerral. Egyik francia méltatója szerint ő fényképezte a francia filmtörténet néhány legszemélyesebb alkotását. Táncfilmeket is forgatott, Rudolf Nurejevvel, Maurice Béjart-ral, Roland Petit-vel, ilyenkor nagy hasznára volt, hogy itthon négy évig maga is táncolni tanult és néptáncfilmeket fényképezett. Sokat dolgozik a francia televíziónak, egész napos helyszíni közvetítések vezető operatőre. 1983-ban Magyarországon dolgozott A *fenevad* forgatásán.

Szereplők

Darvas Iván

(Beje, 1925. június 14. – Budapest, 2007. június 3.)

a Nemzet Színésze címmel kitüntetett, kétszeres Kossuth- és kétszeres Jászai Mari-díjas magyar színművész, érdemes és kiváló művész

A mai Szlovákia területén található Bején született Darvas Szilárd néven, de 1939-ig Prágában élt szüleivel, ahol apja újságíróként dolgozott. A családon belül egymás között magyarul beszéltek, azonban édesanyja orosz származású volt és német iskolába járt, így oroszul és németül is megtanult, ezen kívül társalgási szinten beszélt angolul és csehül.

1939-ben költözött Magyarországra, bár a Színiakadémiát elkezdte, de tanulmányait nem fejezte be a második világháború miatt és mert 21 évesen szerepet kapott a Művész Színházban Várkonyi Zoltánnál. 1949-ben vette fel az Iván nevet, hogy megkülönböztesse magát Darvas Szilárd költő, humoristától. 1949-ben átszerződött a Madách Színházba, amelynek 1956 végéig volt a tagja. Az 1956-os forradalom idején forradalmi bizottságot szervezett, hogy bátyját kihozza a börtönből.

A forradalom leverése után 22 hónapot ült börtönben, majd évekig nem játszhatott. Segéd munkásként egy VII. kerületi, Damjanich utcai műanyagfröccsöntő üzemben dolgozott, 1959–1963 között. Később azt nyilatkozta, hogy az az időszak, amikor el volt tiltva a színpadtól, jobban megviselte, mint a börtön évek.

1963-ban léphetett újra színpadra, először a Miskolci Nemzeti Színházba, majd a József Attila Színházba szerződött. 1965-től volt a Vígszínház tagja, amit akkor Várkonyi Zoltán vezetett.

Szinte mindent eljátszott, volt Rómeó és Orfeusz, emlékezetes alakítást nyújtott az Egy örült naplójában és egy ország imádta Liliomfiként, de olyan filmek kapcsolódnak a nevéhez egyebek között, mint a Szerelem, a Tizedes meg a többiek, az Egy magyar nábob.

2000-ben az elsők között kapta meg a Nemzet Színésze címet, 2003-ban Prima Primissima díjat kapott.

Utolsó munkája a Macskafogó 2. A sátán macskája szinkronmunkája volt 2007-ben, ahol Bob Poliakoff karakterének kölcsönözte a hangját. 2007-ben, 81 évesen hunyt el 12 nappal 82. születésnapja előtt, Budapesten.

Bara Margit

(Kolozsvár, 1928. június 21. – Budapest, 2016. október 25.)

Kossuth- és Balázs Béla-díjas magyar színművésznő

Az ötvenes–hatvanas évek egyik legnagyobb magyar filmcsillaga.

Egy évet tanult a kolozsvári Szentgyörgyi István Színművészeti Főiskolán, tanulmányait azonban abbahagyta. 1945–1954 között a Kolozsvári Magyar Színház színésze volt. 1955-ben első férjével Magyarországra települt át. Erdélyben maradt rokonait – egészen a család hetvenes évekbeli kivándorlásáig – gyakran látogatta.

1957-ig a Petőfi Színházban játszott, majd 1966-ig a Nemzeti Színház tagja lett. Áttelepülése után azonnal főszerepet kapott Ranódy

László *Szakadék* című filmjében. Az áttörést azonban a következő évben forgatott és Fehér Imre által rendezett *Bakaruhában* című film hozta meg. Itt Darvas Iván mellett játszhatta el a női főszerepet. Az áttelepülése utáni bő egy évtized alatt huszonhat filmben játszott.

A magyar filmtörténet olyan alkotásaiban kapott főszerepet, mint az 1958-as, Makk Károly által rendezett *Ház a sziklák alatt* (Görbe Jánossal és Psota Irénnel), vagy a Ranódy László által rendezett *Pacsirta* (1963). Az *Esti Hírlap* 1964 augusztusában országos felmérést készített, ezen Bara Margit bizonyult a legnépszerűbb magyar színésznőnek. Halász Gézával való házassága tragikus véget ért, a férfi öngyilkos lett.

Az 1964-es Onódy-üggyel kapcsolatban – amikor a legnépszerűbb szórakozóhelyeket vezető pártfunkcionáriust sikkasztás, pénzmosás és szexuális kicsapongás vádjával letartóztatták – az ő személyét is hírbe hozták, mint jóval később kiderült: alaptalanul.

A rosszindulatú pletykák derékba törték a karrierjét, kénytelen volt távozni a Nemzeti Színháztól. A sok megaláztatás, valamint a szakmai támogatás hiánya önbizalmát is kikezdte. A Kovács András által rendezett *Hideg napokban* (1966) és a Ranódy László által rendezett *Aranysárkányban* kapott mellékszerepet. Utolsó fontosabb filmszerepe a Herskó János által rendezett, *N. N. A halál angyala* című filmszatírásban volt (1970).

1970–1972 között második férjével, az olimpiai bajnok vízilabdázó Gyarmati Dezsővel (és Eszter lányukkal) Kolumbiában éltek.

Még feltűnt a keletnémet *Hazudós Jakab* című filmben (1974), valamint a *Megtörtént bűnügyek* című magyar filmsorozatban (1978).

A budapesti József Attila Színházban azonban már csak mellékszerepeket kapott, és filmezni sem hívták többé. A színészpályáról 1978-ban vonult vissza végleg. Szépségével, vonzó asszonyiságával, tragikus alkatával főleg filmszerepei révén vált országosan ismertté. 1967-ben Balázs Béla-díjjal, 1992-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend tiszti keresztjével tüntették ki, 2002-ben Kossuth-díjat kapott, 2011-ben elnyerte a Magyar Filmszemle életműdíját, 2012-ben Budapest díszpolgára lett.

Korompai Vali

(Budapest, 1932. december 12. – 2012. december 31.)

színésznő, a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Hangoskönyvtárának állandó felolvasója volt

A Színművészeti Akadémián végzett, majd a Madách Színház tagja lett.

1959-től a győri Kisfaludy Színház, 1960-tól a kecskeméti Katona József Színház társulatát gazdagította. 1963-tól a Thália Színház, 1967-től a Békés Megyei Jókai Színház, 1985-től a nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház tagja volt, s a társulattól ment a későbbiekben nyugdíjba.

A művésznő zömében klasszikus, illetve modern drámai hősnőket testesített meg. Színészi munkássága mellett a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos

Szövetsége Hangoskönyvtárának állandó felolvasója volt, nevéhez 311 könyv felolvasása kötődik. Korompay Vali néven is tevékenykedett, s olyan filmekben szerepelt, mint a Bakaruhában (1957), a Nyár a hegyen (1967), A csillagszemű (1977). A közönség előtt utoljára a Három szabó legények (1982) című tanulságos mesejátékban, illetve Az aglegény (1990) című olasz-magyar drámában volt látható. Munkásságáért kitüntetésben nem részesült és halálának dátuma sem egyértelmű. A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Hangoskönyvtárának szóbeli közlése alapján a halálozási dátum: 2012. december 31.

Pécsi Sándor

(Sajószentpéter, 1922. március 18. – Budapest, 1972. november 4.)
kétszeres Kossuth-díjas magyar színész, érdemes és kiváló művész

Pécsi Sándor 1922. március 18-án született Sajószentpéteren. Édesapja Péchy Sándor, üvegyári vas- és fémesztergályos, édesanyja Szalay Margit üvegyári munkás. A Sajószentpéteri Református Nagytemplomban keresztelték meg szülei. Diákként nyolc évig a Sárospataki Református Kollégiumban tanult és nem sokon múlt, hogy nem lett református lelkész belőle, mert tizennégy éves koráig papnak készült. A sárospataki református gimnáziumban érettségizett. Szülei kedvéért a budapesti tudományegyetem jogi karára iratkozott be, ahol egy évet töltött, aztán jelentkezett a Színiakadémiára, ahová nyomban felvették. Diplomáját 1944-ben kapta meg, ezután Sátoraljaújhelyre, majd Szombathelyre szerződött. Szombathelyen nem is szerepelt, mert megkapta a behívóparancsot. A katonaságtól hamar megszökött és a Második Világháború végéig bujkált. Az 1945-46-os évadban már Miskolchoz kötötte a szerződése. A kezdő színész fizetése ennivalóra is alig volt elég. Kereskedők, tehetősebb polgárok, vendéglősök hívják meg időnként kosztosnak. A színházi körülmények áldatlanok. Nyáron Egerben játszanak, télen a hideg miskolci színházteremben. 1946-ban került Budapestre, Várkonyi Zoltán Művész Színházához. 1948-ban lett a Madách Színház tagja haláláig. Legemlékezetesebb színpadi szerepe Eddie Carbone megformálása volt Arthur Miller Pillantás a hídról című drámájában. Mintegy hatvan filmben játszott, a Makk Károly rendezte Liliomfi Szellemfijének fergeteges komédiázása révén vált halhatatlanná.

Lázár Mária

(Herkulesfürdő, 1895. április 18. – Budapest, 1983. október 1.)
színésznő, érdemes és kiváló művész

Apai ágon lengyel, anyai ágon székely. 1915-ben az Országos Színészegyesület iskolájában szerzett oklevelet, majd Szegeden kezdte pályáját. 1921-ben a budapesti Vígszínház szerződtette, ahol 1944-ig rendszeresen fellépett. A harmincas években a Magyar, a Belvárosi, az Andrásy úti és a Művész, 1941-ben a Madách, 1942-ben az Új Magyar Színházban játszott. A II. világháború után 1945-ben a Belvárosi, 1946-ban a Madách, 1947-ben a Művész, majd a Magyar és Művész Színházban játszott. 1950-től 1961-ig, majd 1965-től 1975-ig a Madách Színház tagja volt. 1961-1965 között betegsége (combnyaktörés) miatt nem léphetett fel, a hetvenes években nyugdíjazták.

Első férje Ihász Lajos színész, akitől két fia született. A második Burger Antal, a harmadik dr. Klár András szabolcsi földbirtokos, akihez 1929. június 26-án ment hozzá.

Eredeti nevén szerepelt némafilmekben. Dekoratív, királynői megjelenése, eleganciája révén sikereit főleg vígjátékok szépasszony-szerepeiben aratta: Tatár Anna színésznő (*Három sárkány*), Vera és Olga Komarovszkaja (*A 111-es*). Híres alakítása Magdolna, Harsányi Zsolt regényének filmadaptációjában. 1945 után is kapott néhány filmszerepet.

Márkus László

(Budapest, 1927. június 10. – Budapest, 1985. december 30.)

Kossuth- és háromszoros Jászai Mari-díjas
színművész, érdemes és kiváló művész

Először Szegeden, Lehotay Árpádnál tanulta a színészmesterséget, majd elvégezte a Színház- és Filmművészeti Főiskolát, és 1951-ben a debreceni Csokonai Színházhoz szerződött. 1957-től haláláig a Madách Színház tagja volt. Egyike volt a legsokoldalúbb színészeknek, vérbő komédiás, kitűnő játékindelligenciával, nagyszerű humorral és kiváló jellemábrázolással. Egyaránt játszott komédiát, tragédiát, operettet, énekelt szononokat. Kritikusai a legjobb Molnár Ferenc-színésznek tartották, nyolc Molnár-szerepet játszott el hatalmas sikerrel. Gyakran szerepelt a rádióban, sok filmben játszott, és részt vett tv-játékokban. Közvetlenül a szilveszteri tv-műsor felvétele után az öltözőben halt meg.

Szirtes Ádám

(Tápiósáp, 1925. február 10. – Budapest, 1989.)

Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész,
érdemes és kiváló művész

A Színház- és Filmművészeti Főiskola elvégzése után, 1950-től egy-egy évadot töltött a Bányász, ill. a Honvéd Színházban. 1952-től a Miskolci Nemzeti Színház, 1957-től a Nemzeti Színház, 1974-től a győri Kisfaludy Színház tagja volt. 1976-tól 1985-ig a Thália Színház művésze. Nyugalomba

vonulása után is folyamatosan játszott.

Lánya, Szirtes Ági Kossuth-díjas színművész, a Budapesti Katona József Színház alapító tagja. Unokája, Pálmai Anna a családi tradíció folytatója, 2007 óta édesanyjával azonos társulat tagja. Szirtes Ádám a Nemzeti tagjaként több darabban is szerepelt az akkori „Katonában”.

Ízes beszédmódja, alkata miatt kezdetben munkáshősök, parasztfigurák sorát alakította, később tudatos, eszköztelen, markáns jellemformálása sokféle karakter emlékezetes alakításához vezetett. Számos magyar film főszerepében nyújtott sikeres alakítást.

Első filmjében, az 1948-ban bemutatott Talpalatnyi földben rögtön főszerepet kapott. Góz Jóska karakterének megformálásához először Gábor Miklós neve merült fel, végül Bán Frigyes rendező választása azért esett az akkor még másodéves főiskolai hallgató Szirtes Ádámra, mert új arcot szeretett volna a filmjéhez. Szirtes filmbeli szerelmét, Juhos Marikát az akkor már hírnevesnek számító, nála tizenegy évvel idősebb Mészáros Ági alakította. A szerep azonnal ismertté és népszerűvé tette a nevét.

Ötletek a film értelmezéséhez

Miről szól?

Sándor (Darvas Iván) szépreményű, bohém újságíró az első világháború éveiben, aki minden szabadidejét kávéházakban és mulatókban tölti. Ha eljön a hétvége, felölti a katonai egyenruhát, de nem a frontra indul, hanem hódítani. Így ismerkedik meg Bodrogiék bájos cseléd lányával, Vilmával (Bara Margit), akivel ettől kezdve együtt töltik a vasárnapokat. A játéknak induló viszony hamarosan komolyra fordul, és a két ember szenvedélyesen egymásba szeret. Sándor mindvégig elhallgatja valódi kilétét, és egyszerű bakának adja ki magát, mert úgy gondolja, hogy kapcsolatuk a nagy társadalmi különbség miatt nem teljesezhet ki. A titkolózás azonban nem tart örökké, hiszen a férfi a Bodrogi család barátjaként és Pirike kisasszony (Korompai Vali) korábbi udvarlójaként előbb-utóbb lelepleződik.

Mitől különleges?

A Bakaruhában az első világháború idején játszódó szerelmi történet, amely Hunyady Sándor azonos című novellájának adaptációja. A cselekmény egy jól meghatározható történelmi korszakban, az Osztrák-Magyar Monarchia végnapjaiban játszódik, de a felvetett kérdések egyetemes érvényűek. A szereplők jelleme finoman árnyalt, a konfliktusok hitelesek, így a leküzdhetetlen szerelmi szenvedély nyomán súlyos melodráma bontakozik ki. Az aprólékos környezetrajz **érzékletesen mutatja be a különböző társadalmi csoportok életmódját és értékrendjét, valamint a köztük levő, áthidalhatatlannak tűnő távolságot.**

A kiszolgáltatott cseléd lány alakja visszatérő motívum a magyar irodalomban és filmben, melyre egy másik híres példa Édes Anna, akinek történetéből 1958-ban Fábri Zoltán rendezett filmet.

Hol a helye a (magyar) filmtörténetben?

A film meghaladja az ötvenes évek első felére jellemző sematizmus sajátosságait, és lassan átvezet az új hullám érzékenysége felé. Szerkezete epizodikus, számos érdekes mellékszereplőt vonultat fel, akiket tanulságos és szórakoztató helyzetekben láthatunk. Az egyes helyszínek és a mindennapi cselekvéssorok bemutatása aprólékos, a társadalomrajz az ábrázolás fontos része. Az újságíró főhős egyben narrátora is a történetnek, aki visszaemlékezésében folyamatosan reflektál saját döntéseire és azok következményeire. Az egyes szám első személyben előadott elbeszélés erősíti a szubjektív-lírai hangvételt, valamint lehetőséget ad arra, hogy az irodalmi anyag egyes megoldásai szépen belesimuljanak a forgatókönyvbe. A Bakaruhában értékét és elismertségét mutatja, hogy a minden idők legjobb magyar filmjeit felsoroló Budapesti 12 listáján is helyet kapott.

Filmkritikák

Ez az osztályok közötti különbség drámája – amelyet a film alig érint és mégis aláhúz – nehezedik rá teljes egészében a filmre, a szerelemre és a szerelmesekre. Ezt a szerelmet Fehér Imre gyengéd stílusban, sok tapintattal, szeméremmel és érzékenységgel mutatja be. Éles realizmussal hívja életre a helyőrségi kisváros életét a katonákkal, a kisvárosi társadalmat apró örömeivel, parádéival, a napi krónikát. Nem lehet elfelejteni néhány csodálatosan fényképezett jelenetet: a katonák hadbavonulása, a vásári ünnep, a templom melletti gyűjtés, a teniszparti, a lépcsőkön való lőtás-futás, a cseléd folyosó. Nem felejtjük el Bara Margit gyengéd vonású, szép arcát, sem büszke viselkedését és emlékezni fogunk minden egyes pillanatra, ahogy szerelme és boldogsága Darvas Iván mellett játszik. Darvas Iván Sándorja természetes bájjal fejezi ki a könnyedséget és az érzelmeket. **(Yvonne Baby, Lettres Francaises, – Párizs.)**

Három nevet találunk a főcímen: a regény íróját, Hunyady Sándorét, a scenárió íróját, Hubay Miklósét és a rendezőt Fehér Imrét. Kinek ítéljük a pálmát? A párbeszédcsípősek, ragyogóak, természetesek, méltóak René Clair legjobb napjaihoz, vagy hogy földrajzilag közelebb menjünk, Arthur Schnitzlerhez.

Ez egy olyan bécsi film, amelyet Bécs már nem tud többet készíteni. **(L'Art, 1957. december. – Párizs.)**

A film rendezése féltónusokkal oldja meg ennek az árnyalt elbeszélésnek filmrevitelét. Egy elegáns kávéház megszokott látogatóival, egy kihalt tér, egy szórakoztatópark, egy polgári ház udvara, egy lakás a hozzátartozó helyiségekkel: Fehér által gondosan rendezett díszletek arra szolgálnak, hogy a film szereplőit "bekeretezzék", és hogy állandóan megfelelő helyzetekbe helyezze a szereplőket. Nem felejtették ki ebből a filmből a szokatlant sem, ilyen például a kávéház ablakán át adott kézcsók és a deformált kép, amely számunkra szimbolikussá válik és megadja ennek a csóknak igazi jelentőségét.

Véleményünk szerint a Bakaruhában című filmet, ha mégis kritikával akarnánk illetni, akkor azt kell megbírálnunk, ahogyan véget vet Fehér a csalásnak, tehát a film drámai megoldását. Az általa alkalmazott megoldás ügyes. Ragaszkodott ahhoz, hogy pszichológiailag megindokolja, a megoldás mégsem meggyőző.

(Image et son, 108. szám, 1958. január – Párizs.)

A film nemcsak a valódi művészi tudás bélyegét viseli, hanem alkotóinak rendkívüli lélektani érettségéről tanúskodik, jóérzésüket, ízlésüket, mértéktartásukat bizonyítja. Mind olyan tulajdonságok, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a film, társadalomkritikai értékén felül a bizonyos nélkülözhetetlen valamivel rendelkezék, ami a tiszta, valódi, igazi emberséget tükrözi.

A film rendezője, Fehér Imre miközben filmjének hatását igen éles ellentéteken keresztül domborította ki, nem talált fel semmiféle új eljárást. Sajátossága, hogy miközben két alapvetően különböző világnak és mentalitásnak igen éles szembenállását mutatja be, majdnem szigorúan tartózkodó hangot őriz meg, sajátossága, hogy semmit sem túloz el, és mind környezet-, mind jellemábrázolásában a tényleges valóságra törekszik. Fölközelhetetlen a kis vidéki városkának az atmoszférája az első világháború időszakában.

(Gertrud Fernengel, Neuer Weg, 1958. február, Bukarest.)

A Bakaruhában c. film története olyan egyszerű, hogy egy kis ügyetlenséggel a legédesebb limonádé lehetett volna belőle. A film kulturált filmnyelvezettel adja vissza Hunyady Sándor novelláját. Mesterien ábrázolja a kisváros és az első világháború első hónapjainak légkörét. A vasútállomás jeleneteit, ahol számtalan vonat indul a frontra, már kissé hervadt kokárdákkal kidíszített katonákkal. Magyarország egész nyomorát pátosz nélkül, magyarázó szavak nélkül, csupán képekkel, kifejezően, tisztán ábrázolják.

De még jobban kell értékelni azt, hogy a magyar filmalkotók milyen természetesen és művészen, érzésbelileg rendkívül hatásosan ábrázolták a két világ, a két osztály összeütközését.

És amellet – egy fölösleges hangzatos szó sem hallatszik, semmi hamis pátosz, semmi erőltetett bőbeszédűség: nem, csak egy szerény történet, amely amellet mélyen emberi, egyszerű és mégis hallatlanul hatásos. Dicséretet érdemel a fiatal rendező, aki megtartotta a film egységes stílusát és lakonikus takarékos stílussal többet tudott mondani, mint mások kétórás szónoklásokkal. **(Pravda, 1958. jan. 5. Bratislava.)**

A költői szerelmi történet olyan érzéssel, ízléssel, pszichológiailag olyan meggyőzően, olyan élethű jellemzéssel dolgozták fel, hogy meghatja a nézőt. De nemcsak meghatja, hanem föl is rázza szociális-kritikai hangjával.

Példamutató, hogy mennyire tudja kifejezni magát Fehér Imre képekben és rövid jellemzésekben. Mélyen szívbe markol a két szerelmes egyszerűen, de színesen ábrázolt első találkozása a mézeskalácsbódé mellett vagy az őszintén nyílt és mégis szemérmes szerelmi vallomás. Mély szimbolikus értelme van a gazdag polgári ház fényképezésének, amely háznak két lépcsőháza van – a főlépcsőn jár a történet hőse, teljes társasági öltözetben menyasszonyának szüleihez, a melléklépcsőn viszont katonai egyenruhában lopózik fel a cseléd szobáscsájába.

A Bakaruhában c. film további sikert jelent a magyar filmgyártásnak, amely mind jobban és jobban megnyeri a szakemberek csodálatát és elismerését és a nézők szimpátiáját. **(Svet V. Obrazech, 1958. január 21.)**

Az egri bemutató kapcsán így tudósít a megyei lap:

„Sajnos az 570 férőhelyes mozi kicsinek bizonyult. Rengeteg érdeklődő kint rekedt az előcsarnokban és az utcán. A kívül maradónak csak az nyújtott kárpótlást, hogy ők is találkozhattak a film rokonszenves és szép női főszereplőjével, Bara Margittal, aki a bemutató alkalmával látogatott el Egerbe. (...) A nézőközönség többször is kifejezésre juttatta tetszését a film és a művészek játéka iránt. Barsi Béla, Lázár Mária, Pécsi Sándor, Darvas Iván és a többiek művészi alakítását egyaránt nagy tapsal jutalmazták. A legnagyobb sikert és elismerést mégis Bara Margit igaz, mélyen átértzett alakítása aratta. Találón jegyezte meg az előadás végén az egyik néző az előcsarnokban: „Bara Margit olyan szép, hogy az ember szinte nem is akar hinni

azoknak a mély érzéseknek, amelyeket a filmben megmutatott. De én már sok filmet láttam, és állítom, hogy ezt nem lehet csak játszani. Ebben az alakításban Bara Margit szíve és lelke is benne van.”

Egy emlékezetes jelenet

Sándor (Darvas Iván) eleget tesz a Bodrogi-család meghívásának és részt vesz a Pirike (Korompi Vali) születésnapja alkalmából szervezett vacsorán. Mikor asztalhoz ülnek, belép Vilma (Bara Margit), hogy felszolgálja az ételt. A film drámai csúcspontján a lány egy pillanat alatt rájön, hogy szerelme becsapta őt, azonban megpróbálja fegyelmezetten tenni a dolgát. A jelenet elején a narrátort, azaz Sándort halljuk, amint kihangsúlyozza a saját gondolatait. Ő és a néző is tudja, hogy megszegyenülése elkerülhetetlen, ezért a következő pillanatok a várakozás feszültsége hatja át. A két főhős viszonyáról mit sem tudó mellékszereplők ártatlan megjegyzései csak tovább súlyosbítják a helyzetet. Darvas Iván és Bara Margit lefojtott, mégis sokrétű játékában a felelőtlen gyávaság és a mindent átható tisztesség feszül egymásnak. A nagypolgári otthon melegsége és az étkezés rutinos etikettje még inkább kiemeli, milyen drámai következményekkel jár a végzetes szenvedély.

A boldog békeidők Magyarországon

Az életkörülmények változása

A monarchia korában jelentősen javult az élelmezés.

- a főként magyarosnak számító ételek (gulyás, pörkölt) fogyasztása mellett
- több húst, zöldséget és gyümölcsöt fogyasztottak,
- elterjedt a sör fogyasztása is.

Javultak a lakáskörülmények az alapterület és komfort növekedésével.

A higiéniai és az egészségügyi viszonyok folyamatosan fejlődtek (fertőző népbetegség volt a tüdőbaj).

A városokban élők egyre több szabadidővel rendelkeztek (8 óra munka, vasárnapi szabadnap) és sokféle program közül választhattak:

- színház, mozi,
- testedzés, futball,
- kávéház, operett,
- utazás stb.

Művelődés, művészetek:

A kormányok egyik fő célja az analfabetizmus felszámolása volt.

Tömegessé vált a könyv- és lapkiadás:

- irodalmi folyóiratok, pl. a Nyugat megjelenése,
- ifjúsági irodalom, pl. Egri csillagok, Pál utcai fiúk,
- mesekönyvek.

Megkezdődött a népzene gyűjtése és feldolgozása (Bartók Béla, Kodály Zoltán).

A fellendülést követő építkezések a történelmi stílusokat ötvöző eklektika jegyében folytak.

A kibontakozó magyarországi szecesszió keleties és a magyar népi motívumok stílusjegyeit mutatta (pl. Lechner Ödön, Kós Károly épületei).

Társadalmi osztályok a boldog békeidőkben

- **Nagybirtokosok:**
 - kb. 200 család, 1000 holdnál nagyobb birtokkal,
 - az összes föld kb. 1/3-a az övék,
 - zárt, elkülönülő világ, mindenki őket utánozza, be akar kerülni a körükbe.
- **Úri középosztály, dzsentr:**
 - jómódú középbirtokosok (kb. 200-1000 holdas birtokok),
 - **a réteg fokozatosan elvesztette birtokállományát, ezért**
 - **az állami és megyei adminisztrációs tisztségeket töltötték be,**
 - fenntartották az úri külsőségeket, de anyagi helyzetük ezt nem tette lehetővé.
- **Parasztág:**
 - **nem egységes réteg,**
 - gazdagparaszt: 50-200 hold,
 - középparaszt: 11-40 hold,
 - szegényparaszt: 3-11 hold: kénytelen bérmunkát is vállalni,
 - zsellér: csak minimális jövedelme van, bérmunkásként tengődik.

Jellemző az egyház és a rokonok közötti házasság, hogy a birtok egyben maradjon.

- **Cselédek:**
 - a városi úri és polgári háztartások vagy az uradalmak szegődött alkalmazottjai,
 - földműveléssel, állattenyésztéssel foglalkoznak,
 - létük bizonytalan.
- **Nagypolgárság:**
 - szűk, de **gazdaságilag befolyásos réteg,**
 - jelentős részük zsidó származású,
 - jó kapcsolatuk volt az arisztokráciával,
 - boldogan asszimilálódtak a magyarokhoz.
- **Polgári középosztály:**
 - gyár- és üzemtulajdonosok,
 - hivatali tisztségviselők,
 - vezető értelmiségiek.
- **Kispolgárság:**
 - tisztviselők, rendőrök, postások, vasutasok,
 - szakmunkások, mesterek.
- **Városi proletárok:**
 - segédmunkások,
 - alkalmi munkából élők,
 - **létszámuk nő, de**
 - **létük bizonytalan, ezért**
 - **fogékonyak a munkásmozgalom eszméire.**

Cselédsors Magyarországon

A paraszti társadalomban a cseléd középparasztnál, nagygazdánál vagy uradalomban dolgozó mezőgazdasági bérmunkás volt, aki munkaadójához legalább egy évre, de sokszor évtizedekre vagy akár egész életére elszegődött. Őket uradalmi cseléd néven is hívják. A szó másik jelentésében a háztartási alkalmazottat jelölte régen (háztartási cseléd).

A cselédek jogi helyzetét az [1876 évi XIII. törvénycikk](#) szabályozta. A cselédség intézménye [1945](#) után fokozatosan számolódott fel, ám még évekig fennmaradt.

A cseléd, mint háztartási alkalmazott

A nemesek vagy középosztálybeli polgárok háztartását rendszerint egy cseléd vagy bejárónő vezette, ez még a XX. század közepén is bevett szokás volt.

A városi házicselédség nagyobb része a mezőgazdasági cselédek és kisparasztok lányából kerül ki. Ők, hogy kelengyjüket összegyűjthessék, pár évig cselédmunkát vállaltak. Ezek után sokan férjhez mentek egy városi altiszthez, alkalmazotthoz. Olyanok is voltak, akik elzüllöttek és prostituálttá lettek, de többségük hazatért falujába, és visszatagozódott a paraszti társadalomba.

1907-től a cselédeknek munkába állás előtt cselédkönyvet kellett kiváltania, amely adatait tartalmazta. A munkaidő végén a munkaadó rosszálló vagy támogató véleményét a cselédkönyvbe írta. A cseléd lakhelye a cselédszoba volt.

Számos cselédet rosszul fizettek, sokakat megaláztak vagy szexuálisan visszaéltek velük a munkaadók.

„Sok polgári családban elvárták a fiatal parasztselédektől, hogy a ház úrfiait átsegítsék a pubertás nehéz idején, s rendelkezésükre álljanak testük intimebb szolgálataival is. [...] Ha a cseléd teherbe jutott az úrfitól, kitették, s a gavallér polgári nagypapa, a snájdig kölyökapa helyett bizonyos kacér és somolygó büszkeséggel fizetgette a nyolc-tíz forint tartásdíjat.” Márai Sándor

Cselédintézet az Oktogonon

A cselédekkel való bánásmódot [Szabó István Andor](#) illemkönyve így határozza meg:

„Cselédeknek idegen jelenlétében nem illik korholni; ez sérti, elvadítja őket, az idegennek pedig kellemetlen; a helyesen alkalmazott dicsérettel jobban ösztönözzük őket, mint szidással. Nem szabad megfélemlenünk jogos kívánságaik teljesítéséről. Alkalmat kell nekik adni a tisztálkodásra (időközönkénti fürdés), ruházatuk rendben tartására, szórakozásra stb.” Szabó István Andor: Az uriember. A jó társaság szabályai (1923)

Élet a családban

A nyüzsgő fővárosban érkező cselédek egy része megszeppent a város láttán. Ezek a fiatal lányok elszakadtak a családjuktól, bekerültek egy számukra tökéletesen ismeretlen hatalmas városba, ahol nem ismertek senkit és semmit. Legföljebb a falubéli barátnőjükkel találkozhattak a ritka kimenőik egyikén. Attól kezdve, hogy bekerültek az úri családba, nem csak a munkaerejüket, de a szabadidejüket is eladták, és a családfő a személyük felett is rendelkezett. Az 1876-os cselédtörvény a munkaadó házi fegyelmi jogának hatálya alá helyezte a cselédet, vagyis a családfő akár testileg meg is fenyegette a munkavállalót. A törvény azonban nem rögzítette a cseléd munkaidejét, ezért a cseléd munkája a család életének ritmusához alkalmazkodott.

A mindenes cseléd rendszerint reggel hatkor kelt, tisztálkodott, télen begyújtott, reggelit készített, délelőtt takarított, segédkezett az ebéd elkészítésénél, terített, mosogatott, ruhát stoppolt, segített a mosásban, uzsonnát, vacsorát készített, és többségük este 11, éjfél körül esett ágyba. Vagyis az átlagos munkaidejük 15-17 óra volt.

Budapesten heti egy vasárnap délutáni kimenő járt a cselédnek. A lányok ezt a pár óra szabadidőt általában az ún. cselédkorzón töltötték (Baross tér), ahol ismerőseikkel, falubelijeikkel találkoztak, és lehetőség nyílt arra is, hogy férfiakkal (katonákkal, iparos és boltoslegényekkel) ismerkedjenek. De voltak, akik moziba, színházba vagy szórakozóhelyekre jártak.

A házi cselédek értelemszerűen a családdal laktak egy fedél alatt. A dualizmus éveiben külön cselédszobát leginkább csak a nagypolgári családok tudtak biztosítani számukra, a többség a konyhában lakott egy kihúzható kis cselédágyon. Később már a pesti polgári lakásokat úgy építették, hogy külön helyet kapott benne egy szűk, gyakran sötét vagy tűzfalra néző cselédszoba is nagyon szerény berendezéssel.

A munkaadók nem tekintették családtagnak a cselédet, és gyakran igen rosszul bántak velük. Voltak helyek, ahol még a keresztnevüket is elvették, és csak Marinak szólították a fiatal lányt, hogy ne kelljen megjegyezni a pár havonta váltakozó cselédek nevét.

Cseléd a magyar irodalomban

A régi cselédek emlékét költők, írók művei őrzik:

„Toldi nem bocsátván el az ásó nyelét,
A kapát vevé fel a hűséges cseléd:
Csak folyt, csak folydogált szó ne'kűl a munka,
Végre Bence a nagy hallgatást elunta.”

Arany János: Toldi estéje, Első ének

„Mint kis cseléd a rikító körúton,
Éhes diák a cifra úri zsúron,
Magam is benned oly kopott vagyok!”

Juhász Gyula: Budapest

„Sodomás bölcs, komisz, vén kasznár,
Pimasz pap, lelketlen cseléd,
Mágnás-úr, zsvány oltja, oltja,
Hogy föl ne csapjon nagy-lobogva,
A régi március hevét.”

Ady Endre: Köszvény-ország márciusa

„Hozzák a postát, nem a postás,
mert ide föl se jön a postás,
hanem a kis cseléd, Mariska:
piros szatyrával ő a posta.”

Babits Mihály: Verses napló

Ide sorolható Kosztolányi Dezső Édes Anna műve is, ami egy háztartási cseléd életéről és megviseltetéséről szól.

Érdekességek, kulisszatitkok

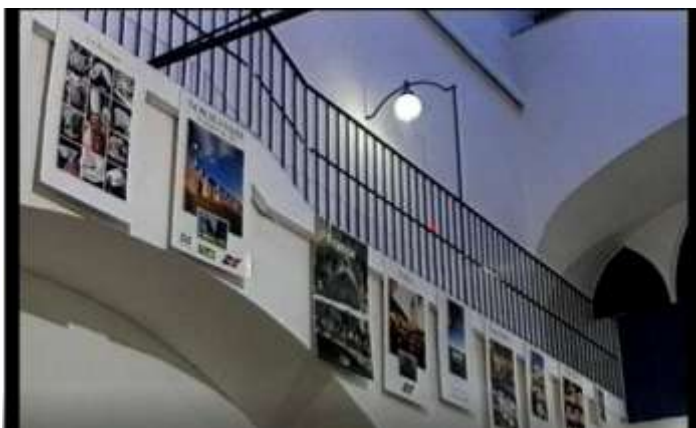
Tudtad?

- A Bakaruhában dramaturgja a Filmkultúra alapító-szerkesztője, Bíró Yvette, nemzetközi híró filmesztéta volt.
- A film forgatási helyszínei: Budapest, Eger, Miskolc voltak.
- A film szerepel a Budapesti 12 és az 53 magyar film listáján
- A film nagy részét Egerben forgatták, ezáltal feltűnik a vásznon a Dobó-szobor, majd a Szenátor-ház, az Érsekkert és az azóta már bezárt, nagy múltú Dobó István laktanya is, Szakszervezeti Székház, később Ifjúsági Ház, jelenleg Kepes Intézet.
- Az Érsekkertben még ma is megtalálható az az óriás platán, amely alatt a film két főhőse andalog szerelmesen, és amely platánt a szóbeszéd szerint a Rákóczi korban ültették.

Forgatási helyszínek napjainkban és a filmben

Eger, Dobó tér

Eger, Szakszervezeti Székház, jelenleg Kepes Intézet

Eger, Érsekkert, Platán

BAKARUHÁBAN

A nagy sikerű magyar film felújítása

Főszereplők:
DARVAS IVÁN,
BARA MARGIT,
PÉCSI SÁNDOR,
LÁZÁR MÁRIA és
MÁRKUS LÁSZLÓ

Rendezte:
FEHÉR IMRE

Felújító kiadó: Bonyi Film
71.778. Egyesületi Nyomda, Budapest
Fotó: Székely István
Magyar Híradék

ÚJ MAGYAR FILM

BAKARUHÁBAN

F.K.: BORS FERENC

ZÁRAT: GÖTTKE NY. F.V. TORÓK M.

ВЕРТОЧНИКЪТ ХУДОЖЕСТВЕННИ ФИЛМ

В СОВИЕТСКОМ МЫШЛЕНЕ

Сценарий
Режисур
Музика
Актьори
Дистрибуция

Филмът е представен
в киното на 15 декември 1957 г.

Издателство
София, България

© Всички права запазени

№ 19/57

iu.com

Ötletek a filmnézés előtti, felvezető beszélgetéshez

A résztvevőkkel a film megnézése előtt az alábbi témaköröket lehet megbeszélni, miután röviden ismertettük, hogy melyik filmet vetítjük, kik az alkotók, kik a főszereplők.

- Hunyady Sándor írói munkássága. Ki mit olvasott az írótól?
- Ki ismeri Fehér Imre rendező munkásságát?
- Darvas Iván színészi alakításai.
- Bara Margit színészi alakításai.
- Milyen lehetett a katonaélet az Osztrák-Magyar Monarchia idejében?
- Boldog békeidők. Mit jelenthet ez a kifejezés? Meddig tartott ez az időszak?
- Milyen változásokat hozott a boldog békeidők időszaka?

Ötletek a filmnézés utáni beszélgetéshez

A film megnézése után az alábbi kérdésköröket lehet megbeszélni a nézőkkel.

- Kinek tetszett vagy nem tetszett a film lezárása?
- Melyik szereplővel tudnak azonosulni?
- Milyen lehetett a cselédsors Magyarországon?
- Mi lett az első világháború után Magyarországgal?
- A különböző társadalmi rétegeket hogyan jelenítik meg a filmben szereplő karakterekkel?
- Hogy néznek ki a mai forgatási helyszínek Egerben?
- Hogyan nyilvánul meg a polgári milió a filmben? (lakás, közlekedés, etikett)
- Milyen társadalmi rétegek jelennek meg a történetben?

KVÍZ

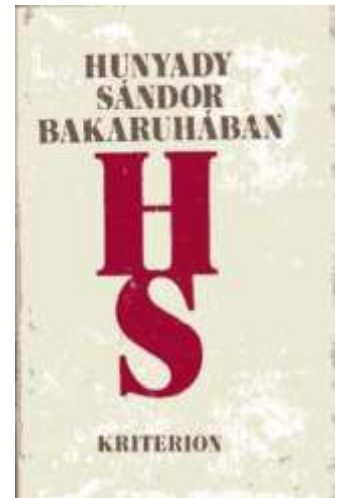
- 1. Milyen helyszíneken forgatták a filmet?**
 - a. Pozsony, Bécs, Sopron
 - b. Gyula, Békéscsaba, Nagyvárad
 - c. Budapest, Eger, Miskolc
- 2. Honnan származik a főszereplő Bara Margit?**
 - a. Erdély, Kolozsvár
 - b. Felvidék, Kassa
 - c. Kárpátalja, Ungvár
- 3. Milyen államforma volt Magyarországon a regény cselekményének időpontjában?**
 - a. Osztrák-Magyar Monarchia
 - b. Köztársaság
 - c. Népköztársaság
- 4. Mi a baka jelentése?**
 - a. Buta
 - b. Gyalogos katona
 - c. Magasrangú katona
- 5. Melyik írónk és melyik művében írt megrendítően a cselédsorsról?**
 - a. Móricz Zsigmond: Árvácska
 - b. Kosztolányi Dezső: Édes Anna
 - c. Hunyady Sándor: Feketeszárú cseresznye
- 6. Hány óra volt egy cseléd átlagos munkaideje?**
 - a. 8 óra
 - b. 12 óra
 - c. 15-17 óra
- 7. Melyik jelenet volt a film drámai csúcspontja?**
 - a. Vilma találkozása Sándorral a vásárban
 - b. Sándor (Darvas Iván) eleget tesz a Bodrogi-család meghívásának és részt vesz a Pirike (Korompi Vali) születésnapja alkalmából szervezett vacsorán.
 - c. A Bodrogi család váratlan hazaérkezése a kirándulásról
- 8. Milyen listákon szerepel a film?**
 - a. Budapest 12, 53 magyar film
 - b. A 10 legjobb magyar film
 - c. Top 100 magyar film
- 9. Melyik volt az a film, amelyben a Bakaruhában két férfi főszereplője - Darvas Iván, Pécsi Sándor - ugyancsak emlékezetes alakítást nyújtott?**
 - a. Liliomfi
 - b. Szerelem
 - c. Egri csillagok
- 10. Mikor forgatták a filmet, és mikor mutatták be?**
 - a. 1956, 1957
 - b. 1962, 1963
 - c. 1954, 1955

(Megoldókulcs: 1-c, 2-a, 3-a, 4-b, 5-b, 6- c, 7-b, 8-a, 9-a, 10-a)

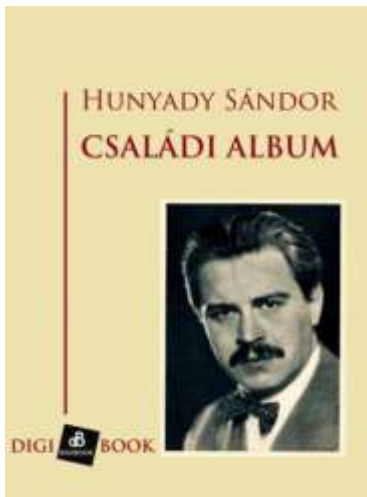
A KönyvtárMozi foglalkozásra való felkészülést segítő, valamint a film témájában megjelenő dokumentumok listája

Hunyady Sándor: Bakaruhában

A kötetben a következő írásai találhatók meg Hunyady Sándornak: A két rabló ; A csaholyi fiú ; Katasztrófa ; A nehéz étel ; Az ötpengős leány ; Havasi levegőn ; Lovagias ügy ; **Bakaruhában** ; Télis sport ; A vöröslámpás ház ; Razzia az Arany Sasban ; Kártyaaffér, hölgykörökben ; A vezér ; Muci és Naca ; Júliusi éjszaka ; A tigriscsíkos kutya ; Selyem és bársony ; Aranyifjú ; Olasz vendéglő ; Cukorbaj ; Aranyfüst ; A jókedvű örmény temetése ; Női uszoda ; A nábob kalandja ; A Derby-vacsora ; Aranypénnz ; Fiatal házaspár. (www.moly.hu)

Hunyady Sándor: Családi album – E-könyv

A Családi album egy kamaszfiú szemüvegén keresztül ábrázolja a remek tollú, jó humorú író életét a századfordulót követő évek Budapestjén. A tehetséges fiú már kamaszként megpróbál újságírásból megélni, miközben éles szemmel rajzolja meg a hajdani Pest bohém, kávéházi világát. A könyv a fiatalember felnőtté érésével, édesapja, Bródy Sándor 1924-ben bekövetkezett haláláig rajzolja meg a család történetét, valóban, albumba illő képekkel-történetekkel mutatva be életét. Az album tehát csaknem 20 év élményfotóit fűzi egybe.

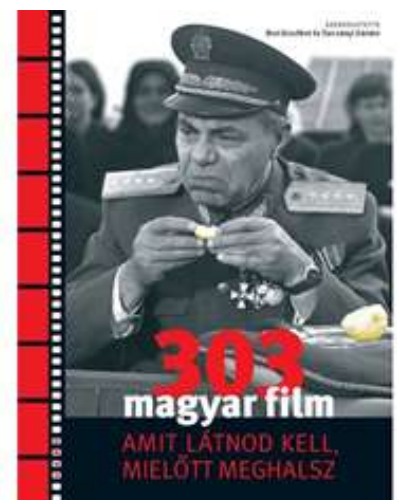
(www.lira.hu)

Bori Erzsébet, Turcsányi Sándor (szerk.): 303 magyar film, amit látnod kell, mielőtt meghalsz

Ezek azok a magyar filmek, melyeket senki sem hagyhat ki – az Obsitostól a Herminamező – Szellemjárásig, a művészfilmekről az animációs filmekre át a dokumentumfilmekig. A szerzők, mint mozisták szerettek volna átadni, elmondani valamit a többi mozistának. Kedvet csinálni, bemutatni kedvenceiket, szívügyeiket és vesszőparipáikat.

A 303 magyar film, amit látnod kell, mielőtt meghalsz filmrajongók számára alapmű. De aki csak alkalomadtán néz meg egy magyar filmet, az is garantáltan nagy élvezettel lapozza majd végig ezt a szórakoztató kiadványt. Filmművészeti hallgatók, éles szemű mozirajongók és azok, akik szeretnék felidézni a magyar filmművészet legemlékezetesebb pillanatait, e kötetben egyaránt megtalálják a számításukat.

(www.moly.hu)

Kelecsényi László: Klasszikus, kultikus, korfestő

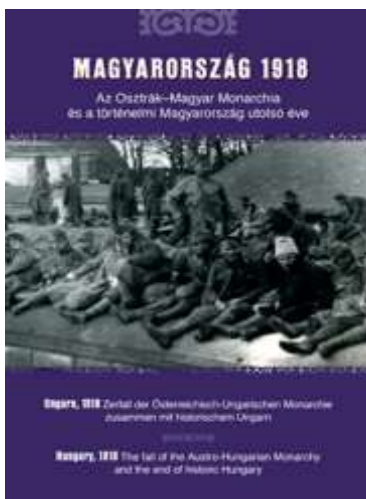
Ez a könyv szerelmi vallomás. A szerzőnek a magyar filmhez fűződő, állandóan újra kezdődő viszonyának gyümölcse. Több mint egy évtizede jött először a világra, aztán másodjára is megszületett. Korábbi kiadásai már csak közkönyvtárak polcain lapozhatók fel. Most újra megjelenik, az utóbbi évek friss nyomaival, újabb filmek bemutatásával. Írója évtizedeket töltött a filmszakma különböző területein: volt tudományos kutató, dramaturg, újságíró, filmtörténész, média-tanár. Élete jelentős része mozik sötétjében telt; videotékákban böngészve meg letöltő oldalak nézegetésével zajlott. Naprakészen követi a magyar film változásait: munkáját akár folytatásos regényként lehet olvasni.

(www.libri.hu)

Az Osztrák-Magyar Monarchia – A kiegyezéstől az összeomlásig

A hézagpótló összeállítás a kiegyezés előkészítésétől a Ferenc-József-i békeidőkön és az első világháború vérzivatarán át a dualista állam összeomlásáig kalauzolja az olvasót. A fontosabb témák: Deák Ferenc és Andrássy Gyula pályája, a modern sajtó létrejötte, a közös hadsereg, a parlamenti politizálás, állam és egyház viszonya, a zsidók helyzete a Monarchiában, a soknemzetiségű állam, a millenniumi ünnepségsorozat, Kossuth-kultusz és bűnbakkeresés, a magyar konyha az előző századfordulón.

A kötet a téma legismertebb szakértőinek munkáit tartalmazza, így Gerő András, Hermann Róbert, Fónagy Zoltán, ifj. Bertényi Iván, Bihari Péter tanulmányai mellett Hanák Péter, Fejtő Ferenc és Deák István nagy jelentőségű munkái is újra olvashatók itt. Az összeállítás emellett ízelítőt ad a Monarchiát jellemző néhány nagy író munkáiból is, Molnár Ferencről Robert Musilig. A csaknem negyven írást magában foglaló kötetet gazdag és informatív illusztrációanyag teszi teljessé. (www.libri.hu)

Magyarország 1918. – Az Osztrák-Magyar Monarchia és a történelmi Magyarország utolsó éve

A korszak történész szakértői a nemzetközi háttér mellett az 1918. év második felében elmélyülő katonai és belpolitikai válság kialakulását, majd a király habozó magatartását, végül rossz döntései következményeit mutatják be, mindazt, ami rövidesen IV. Károly államfői szerepének megszűnéséhez és Magyarország radikális belső átalakulásához vezetett.

A kötet ki nem mondott célja, hogy a kortárs közönség soraiból minél többen birtokba vegyék azt az üzenetet, amelyet ifj. gróf Andrássy Gyula emlékirataiban is megfogalmazott: "A mai háború irtózatos következményei remélhetőleg arra fogják a népeket hangolni, hogy a nemzetközi viszonyok elintézésére békés módot. (www.lira.hu)

Szegvári Katalin · Érdi Sándor: A siker nagymesterei

Siker...Bűvös, mágikus szó – olyan, mint a boldogság... Mindenki vágyik rá, de senki sem tudja pontosan, mi az. Mikor elkezdtek ezt a könyvet, magunk is bizonytalanok voltunk. Mire befejeztük – még bizonytalanabbak lettünk. Pedig akiket megszólaltattunk az elmúlt évek, évtizedek során jórészt a szemünk láttára váltak kivételes személyiséggé, igazi sikeremberré. – Szegvári Katalin, Érdi Sándor

A kötetben szereplő beszélgetőtársak: Göncz Árpád, író, műfordító; Darvas Iván, színész; Zwack Péter, üzletember; Szabó István, filmrendező; Lőrincz L. László, orientalista, író; Koncz Zsuzsa, énekes; Gálvölgyi János, színész; Rost Andrea, operaénekes; Polgár Judit, sakkozó; Kovács „Ko-Ko” István, ökölvívó.

(www.moly.hu)

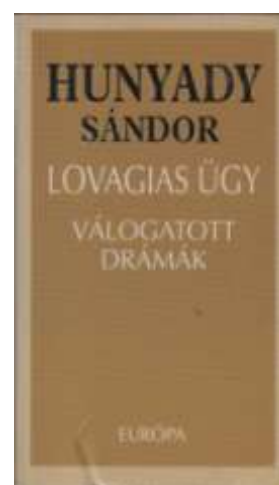
Odze György: Sorstöröttek - Onódy Lajos és Bara Margit története

Az Onódy-ügy a hatvanas évek legnagyobb elhallgatott botránya volt. Onódy Lajos, a kor legsikeresebb üzletembere, átalakította az idegenforgalmat, ő alapította a Mézes Mackót, ő hozta be az első grillsütőt, motelt és a Wurlitzert. Be akart épülni a politikába, de a kemény oldal nem fogadta be. Csalással, „a társadalmi vagyton megkárosításával” vádolták, börtönbe került, megromlott az egészsége, gyakorlatilag száműzöttként halt meg.

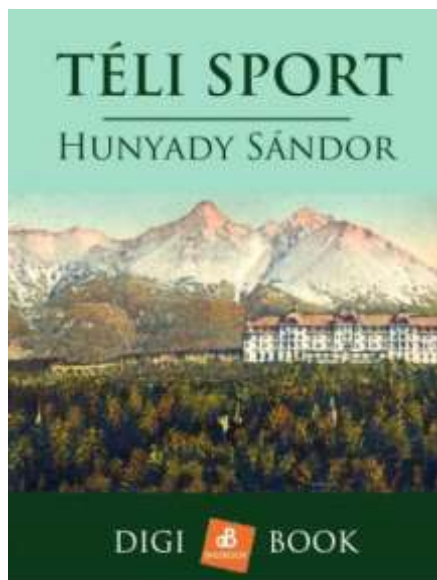
Az Onódy-ügy igazi nagy vesztese azonban Bara Margit, korának egyik legtehetségesebb és legszebb színésznője volt. Neve nemzedékek tudatában összefonódott az Onódy-üggyel, amelynek úgy lett áldozata, hogy részt sem vett benne, sőt Onódyt sem ismerte. Azzal vádolták meg, hogy az Onódy által szervezett orgiákon vett részt, a felső pártvezetés tagjait kényeztette, szórakoztatta. Az 1960-as években vagyunk. Az emberek utánakiabáltak az utcán, obszcén telefonhívásokat, gyalázkodó leveleket kapott, a Nemzeti Színházból el kellett mennie, csak egy-két kolléga védte, a szakma elfordult tőle. Végül úgy döntött, otthagyja a színészetet. Filmekben ugyan szerepelt még, de soha nem tudta megbocsátani a politikusoknak azt, amit vele tettek. Az ő sorsukat törték meg: koncepció perben az egyikét, koholt vádakkal a másikat. (www.bookline.hu)

Hunyady Sándor: Lovagias ügy

Hunyady Sándor Bródy Sándor író és Hunyady Margit színésznő szerelméből született: már származása szinte arra predesztinálta tehát, hogy színpadi szerző legyen. Mégis: harminchét éves koráig meg sem próbálkozott drámaírással, s talán ez a késedelem is az oka, hogy még ma is inkább érzékeny megfigyelésekkel, fanyar humorral teli novelláiról (A vöröslámpás ház, Razzia az Arany Sas-ban), regényeiről (Családi album) és szépirodalmi rangú publicisztikájáról ismert. Kortársai nem csak íróként, emberként is rajongtak érte: bölcs derűje, mély emberismerete minden ellenséges indulatot megtört. 1929-ben azonban színházi szerzővé avanszált, s első sikere után, immár a Vígszínház háziszerezőjeként, élete végéig összesen tizenhárom darabját mutatták be valamennyit a sztárirónak kijáró hírverés közepette. Előfordult, hogy több mint harmincszor hívták függöny elé, és hogy húsz év óta először miatta nyitották ki a vasfüggöny ajtaját. Drámái többségéből film is készült, a legkitűnőbb színészekkel: Kabos Gyulával (Lovagias ügy), Tolnay Klárral (Havasi napsütés), Darvas Ivánnal (Bakaruhában); sőt: darabjai a harmincas években külföldön is sikereket értek el. Ezért is meglepő, hogy drámái mindeddig a Színházi Élet korabeli számaiban vagy olvasópéldányokban lappangtak. Hunyady színdarabjainak különös

varázsát a kesernyés, merész íz, az eredeti írói hang és a szórakoztató színház tökéletes egymásra találása adja. A kötetben szereplő drámák közül eddig csupán a Bakaruhában és a Feketeszárú cseresznye látott könyv alakban is napvilágot, most további négy Hunyady-dráma kerül a szélesebb olvasóközönség elé. Olvasásuk előtt álljanak még itt Kosztolányi Dezső ajánló szavai: "Ennek az írónak friss szeme van és érzékeny füle. Ezzel meghallja a párbeszéd titkos muzsikáját. Szeret és tud megfigyelni, jól érzi magát, amikor ír, ennél fogva mi is jól érezzük magunkat." A kötet tartalma: Júliusi éjszaka; Feketeszárú cseresznye; Bakaruhában; A három sárkány; Lovagias ügy; Kártyázó asszonyok "Hunyady Sándor hazánk egyiketlen írója, kit az összes többi író is szeret. Ebből is látszik, hogy micsoda zseniális ember." (Hatvany Lili) (www.bookline.hu)

Hunyady Sándor: Téli sport – e-könyv

A Hunyady Sándortól megszokott könnyed, csevegő stílusban előadott történet Tátralomnicra vezet bennünket. Ahogy ülünk a szalonban, a mesélő átveszi szerepét, és előlép az íróból a főszereplő: odarepít bennünket az elegáns tátralomnicsi hotelbe, ahol a hajdani elit tölti idejét és szövi ártatlannak látszó kapcsolatait - vigyázva, nehogy szerelem kerekedjen. Mert az lenne a nagy baj (www.libri.hu)

Felhasznált irodalom, forrásjegyzék

- Badal János == https://hu.wikipedia.org/wiki/Badal_János
Bakaruhában, alapfilmek == <https://filmarchiv.hu/hu/alapfilmek/film/bakaruhan-1>
Bara Margit == <http://ezer100.ro/arckepek/bara-margit/>
Cselédsors Magyarországon == <https://hu.wikipedia.org/wiki/Cseléd>
Darvas Iván 95 éves lenne == <https://fidelio.hu/szinhaz/darvas-ivan-ma-lenne-95-eves-155830.html>
Egri bemutató == <https://www.origo.hu/kultura/20210331-bara-margit.html?pldx=3>
Fehér Imre == [https://hu.wikipedia.org/wiki/Fehér_Imre_\(rendező\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Fehér_Imre_(rendező))
Filmkritikák == <http://www.filmkultura.hu/regi/2004/articles/essays/budapesti12/05.hu.html>
Hubay Miklós == https://hu.wikipedia.org/wiki/Hubay_Miklós
Hunyady Sándor == <https://mult-kor.hu/kocsmakban-es-loversenyeken-nevelkedett-gyermekkoraban-hunyady-sandor-20180815>
Így éltek a háztartási cselédek == <https://torimaskepp.blog.hu/2020/02/16/igy-eltek-a-haztartasi-cseledek>
Korompai Vali == <https://www.mafab.hu/people/vali-korompai-514246.html>
Kritikai tükrök == <http://www.filmkultura.hu/regi/2004/articles/essays/budapesti12/05.hu.html>
Lázár Mária == <https://www.hangosfilm.hu/filmenciklopedia/lazar-maria>
Magyarország a dualizmus korában == <http://torivazlat.hupont.hu/109/magyarorszag-a-dualizmus-koraban#ixzz7NPojS6>
Márkus László == <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-eletraizi-lexikon-7428D/m-76AF9/markus-laszlo-76C54/>
Pécsi Sándor == [https://hu.wikipedia.org/wiki/Pécsi_Sándor_\(színész\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Pécsi_Sándor_(színész))
Szirtes Ádám == https://hu.wikipedia.org/wiki/Szirtes_Ádám

Képek forrásai:

<https://mult-kor.hu/meg-a-halalos-agyan-is-befejezte-az-eppen-esedekes-cikket-hunyady-sandor-20170815?print=1>

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-eletrajzi-lexikon-7428D/f-7547C/feher-imre-75569/>

<https://ma7.sk/szinhaz/apa-es-fia-darvas-janos-es-darvas-szilard>

<http://iszdb.hu/?szemely=27820&lap=info>

<https://www.mafab.hu/people/sandor-pecsi-54386.html>

<https://www.mafab.hu/people/maria-lazar-680178.html>

<https://jozsefvaros.hu/program/1145/bakaruhaban>

[https://hu.wikipedia.org/wiki/Csel%C3%A9d#/media/F%C3%A1jl:Oktogon_-_1900_\(1\).jpg](https://hu.wikipedia.org/wiki/Csel%C3%A9d#/media/F%C3%A1jl:Oktogon_-_1900_(1).jpg)

<https://hu.pinterest.com/pin/4996249565718675/> <https://hu.pinterest.com/pin/4996249565718674> <https://>

<https://femina.hu/hazai-sztar/darvas-ivan-szerelmei>

<https://filmkultura.hu/regi/2004/articles/essays/budapesti12/05.hu.html>

<https://pim.hu/hu/dia/dia-tagjai/hubay-miklos>

<https://opac3.summajatirom.hu/record/-/record/display/manifestation/bibBSM00213457/764437e0-a6c3-4176-8c28-c740f00f57d7/solr/0/48/33/78/score/DESC>

https://mandadb.hu/tetel/206939/Bakaruhaban_plakat

<https://plakatfiu.com/hu/bakaruhaban>

A források megtekintésének dátuma: 2022.03.13.